

Жук Євгенія

студентка

Західноукраїнський національний університет

СПЕЦИФІКА ОБЛІКУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ З ДИВІДЕНДІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Методологічні засади формування в системі бухгалтерського обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності визначені П(С)БО 11 "Зобов'язання" [4].

Особливості обліку зобов'язань з дивідендів досить глибоко досліджені вітчизняними науковцями. Існує ряд фундаментальних праць Моссаковського В.Б., Саблука П.Т., Стельмащука А.М., Гайдуцького П.І., Ігнатенко М.С., Михайлова М.Г. та інших науковців, в яких чітко описано концепцію дивідендної політики вітчизняних і зарубіжних підприємств.

Однак, як стверджує проф. Бруханський Р.Ф., загальна система нарахування і виплати дивідендів у стандартному вигляді є непридатною для використання в умовах аграрного бізнесу. Дивідендну політику підприємств сільськогосподарського сектора економіки України необхідно певним чином адаптувати до специфіки аграрного виробництва і використовувати з врахуванням конкретних умов господарювання [2, с. 73].

Здійснюючи суттєвий вплив на фінансову стійкість і платоспроможність підприємств, зобов'язання з огляду на динамічний характер потребують ефективного управління [1, с. 35].

Регулювання процесу нарахування й виплати дивідендів відбувається шляхом застосування певних норм економічного, правового, соціального й адміністративного характеру. Комплекс цих заходів визначає економічний зміст категорії "дивідендна політика".

З 1 січня 2021 року набрала чинності нова редакція п.п.14.1.49 п.14.1 ст.14 Податкового кодексу України, за якою дивіденди – це платіж, який здійснює юридична особа, в т. ч. емітент корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, на користь власника таких корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів та інших цінних паперів, що засвідчують право власності інвестора на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, розрахованого за правилами бухгалтерського обліку [3].

З позицій бухгалтерського обліку нарахування дивідендів у аграрних підприємствах проводиться за підсумками кожного календарного року. У дивідендний фонд спрямовується певна частина прибутку, який залишається у звітному році після розрахунків з кредиторами.

Окремі літературні джерела пропонують встановлювати дивідендні ставки залежно від категорії власників та якісних показників трудової участі, зокрема для розподілу між пенсіонерами застосовувати 25-30 % дивідендного фонду. Ми категорично не погоджуємось з таким підходом до визначення й розподілу дивідендів. Єдиним економічно грамотним варіантом обчислення обсягу дивідендних виплат є застосування як бази розподілу – обсягу власності конкретного учасника, не залежно працює він чи ні. Винагородою за трудову участь у виробничій діяльності підприємства є спеціальна економічна категорія "заробітна плата".

У сучасних умовах господарювання вітчизняні сільськогосподарські підприємства можуть застосовувати три основних варіанти розподілу дивідендів: 1) пропорційно обсягу персональної власності; 2) з врахуванням категорії учасника; 3) з врахуванням трудової участі співвласника. Вище наведені варіанти розподілу дивідендів передбачають наявність певних відмінностей у підходах і критеріях розподілу дивідендних виплат, тому для кожної категорії учасників підприємства найбільш вигідним є лише один із наведених варіантів.

Список використаних джерел

1. Батрак М.В., Мельниченко І.В. Первинне відображення поточних зобов'язань. Економічні науки. Облік і фінанси. 2013. Вип. 10. С. 35-40.
2. Бруханський Р. Ф. Особливості концепції дивідендної політики сільськогосподарських підприємств. Наука молода. 2003. № 1. С. 73-78.
3. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
4. П(С)БО 11 "Зобов'язання". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>.